

Remissvar

Dnr 2021-463

2022-01-17

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av promemorian BNP-indexering av skatterna på kemikalier i viss elektronik och på avfallsförbränning

Fi2021/04051

Konjunkturinstitutet (KI) har givits möjlighet att lämna synpunkter på promemorian ”BNP-indexering av skatterna på kemikalier i viss elektronik och på avfallsförbränning”.

SAMMANFATTNING

Idag omräknas de två skatterna årligen med hänsyn till förändringar i KPI. Förslagen i promemorian innebär att omräkningen även ska beakta BNP-utvecklingen genom att lägga till två procentenheter till förändringen i KPI. De BNP-indexeringar som föreslås syftar till att öka kemikalieskattens styrning mot målet att (s 8): ”...minska tillförseln av farliga ämnen till människors hemmiljö...” respektive avfallsförbränningsskattens styrning mot ”... de nationella klimatmålen...”. Av promemorian framgår att ingen av skatterna nämnvärt har en styrande effekt och KI ställer sig därför tveksamt till hur BNP-indexeringarna motiveras. Sammanfattningsvis finner KI det svårt att se några samhällsekonomiskt allmängiltiga motiv att BNP-indexera kemikalie- och avfallsförbränningsskatten.

BNP-INDEXERING AV KEMIKALIESKATTEN

Skatt på kemikalier i viss elektronik läggs på själva varan (vitvaror, mobiltelefoner etc.) för att dämpa efterfrågan på denna genom att (s 10): ”...skattekostnaden fullt ut övervältras på nästkommande led”. Skatteverket och Kemikalieinspektionen har dock i tidigare utvärdering visat att skatten inte har någon tydlig effekt på efterfrågan.¹ Även i denna promemoria framgår av konsekvensanalysen att effekterna av förslaget på hushållens konsumtion kan förväntas vara små.

KI finner det anmärkningsvärt att förslaget att komplettera KPI-omräkningen med en BNP-indexering syftar till att förstärka kemikalieskattens efterfrågeeffekt, särskilt när den egna konsekvensanalysen finner att en sådan effekt i stort sett saknas.

Till detta kan tilläggas att KI i tidigare remissvar betonat att kemikalieskattens nuvarande utformning för att minska miljö- och hälsoeffekter från flamskyddsmedel är ett trubbigt och

---

¹ Utvärdering av skatten på kemikalier i viss elektronik, Redovisning av regeringsuppdrag Fi2019/04008/S2, Dnr 8-262570.

samhällsekonomiskt ineffektivt styrmedel.² Inte minst på grund av att styrningen mot problemet sker indirekt.

BNP-INDEXERING AV AVFALLSFÖRBRÄNNINGSSKATTEN

Av promemorian framgår att skatten på avfallsförbränning bedöms ha *mycket begränsad* inverkan på de totala utsläppen av växthusgaser (s 12). KI påpekar att detta följer naturligt av att utsläppen från förbränningen omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS). Effekter av att på detta sätt dubbelreglera en sektor diskuteras inte i promemorian.

Syftet med skatten anges i stället vara att bidra till nationella klimatmål (s 10):

”På längre sikt påverkar en skatt på avfallsförbränning incitamenten att investera i avfallsförbränningskapacitet genom att den minskar lönsamheten för energiåtervinning. Om avfallsförbränningskapaciteten minskar leder det i sin tur till minskade nationella utsläpp av växthusgaser och bidrar därmed till att uppnå Sveriges klimatmål.”

Förslaget att även beakta BNP-utvecklingen bidrar till en snabbare uppräknings av skattesatsen, vilket i promemorian bedöms understödja bidraget till klimatmålen. I sammanhanget vill KI lämna två kommentarer.

För det första, som tidigare framförts i remissvar³, är inte klimatpolitiska styrmedel riktade mot en specifik bransch inom EU ETS-sektorn (i det här fallet avfallsförbränning) kostnadseffektiva. Är målet att minska utsläppen i svensk EU ETS-sektor bör ur kostnadseffektivitetssynvinkel i stället breda ekonomiska styrmedel mot hela den svenska ETS-sektorn användas. Därmed uppstår inget utsläppsläckage till någon annan svensk ETS-sektor.

För det andra, KI finner det oklart vilka de sammantagna nationella effekterna blir av att via en avfallsförbränningsskatt minska lönsamheten för energiåtervinning, exempelvis i kraftvärmeverk. Inte minst eftersom efterfrågan på el kan förväntas öka när samhället i högre grad elektrifieras. Förbränns inte avfall så förbränns något annat för att möta en stigande efterfrågan på el. Alternativt produceras el på andra sätt än i kraftvärmeverk. Vilken effekt på de nationella utsläppen avfallsförbränningsskatten får beror av hur elen produceras i stället. Denna problematik diskuteras inte i promemorian.

GENERELL KOMMENTAR - SCHABLONMÄSSIG UPPRÄKNING SKATTESATSER

Vissa skatter syftar till att styra om resursallokeringen, exempelvis ska koldioxidskatten styra mot minskad användning av fossila bränslen. Det finns skäl att KPI-uppräkningspolitiskt motiverade skatter, vilket exempelvis upprätthåller koldioxidskattens reala prissättning på koldioxidutsläpp.

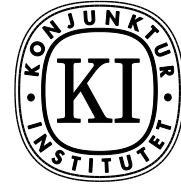
KI har dock svårare att se ett allmängiltigt motiv till att ovanpå en KPI-uppräknings av skattesatserna schablonmässigt lägga två procentenheter för att även beakta den genomsnittliga utvecklingen av BNP.⁴ Potentiellt kan det vara motiverat om exempelvis samhällets kostnad

---

² Se Konjunkturinstitutet (2015), remissvar angående Kemikalieskatt. Skatt på vissa konsumentvaror som innehåller kemikalier, Dnr 2015-67-3.5.1.

³ Se Konjunkturinstitutet (2018), remissvar avseende delar av betänkandet Brännheta skatter! Bör avfallsförbränning och utsläpp av kväveoxider beskattas? (SOU 2017:83), Dnr. 2018-140.

⁴ Något som framförts tidigare, se exempelvis Konjunkturinstitutet (2017), remissvar avseende Vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen för 2018, Dnr. 2017-049.

för ytterligare koldioxidutsläpp på marginalen förväntas växa med Sveriges BNP.⁵ Hur utvecklingen av koldioxidutsläpp från exempelvis svensk avfallsförbränning förhåller sig till Sveriges BNP-utveckling generellt diskuteras dock inte i promemorian.

Eftersom det av promemorian i stället framgår att varken avfallsförbränningsskatten eller kemikalieskatten på viss elektronik nämnvärt styr bör inte skatterna, eller deras respektive höjningar, motiveras av resursallokeringspolitiska skäl.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Urban Hansson Brusewitz. Föredragande har varit Pelle Marklund. I den slutliga handläggningen av remissvaret har också Anna Dahlqvist deltagit.

Urban Hansson Brusewitz
Generaldirektör

---

⁵ Historiskt gäller detta inte generellt. Mellan 2008 och 2019 minskade växthusgasutsläppen i Sverige med 20 procent, samtidigt som BNP ökade med 22 procent. Se www.scb.se.